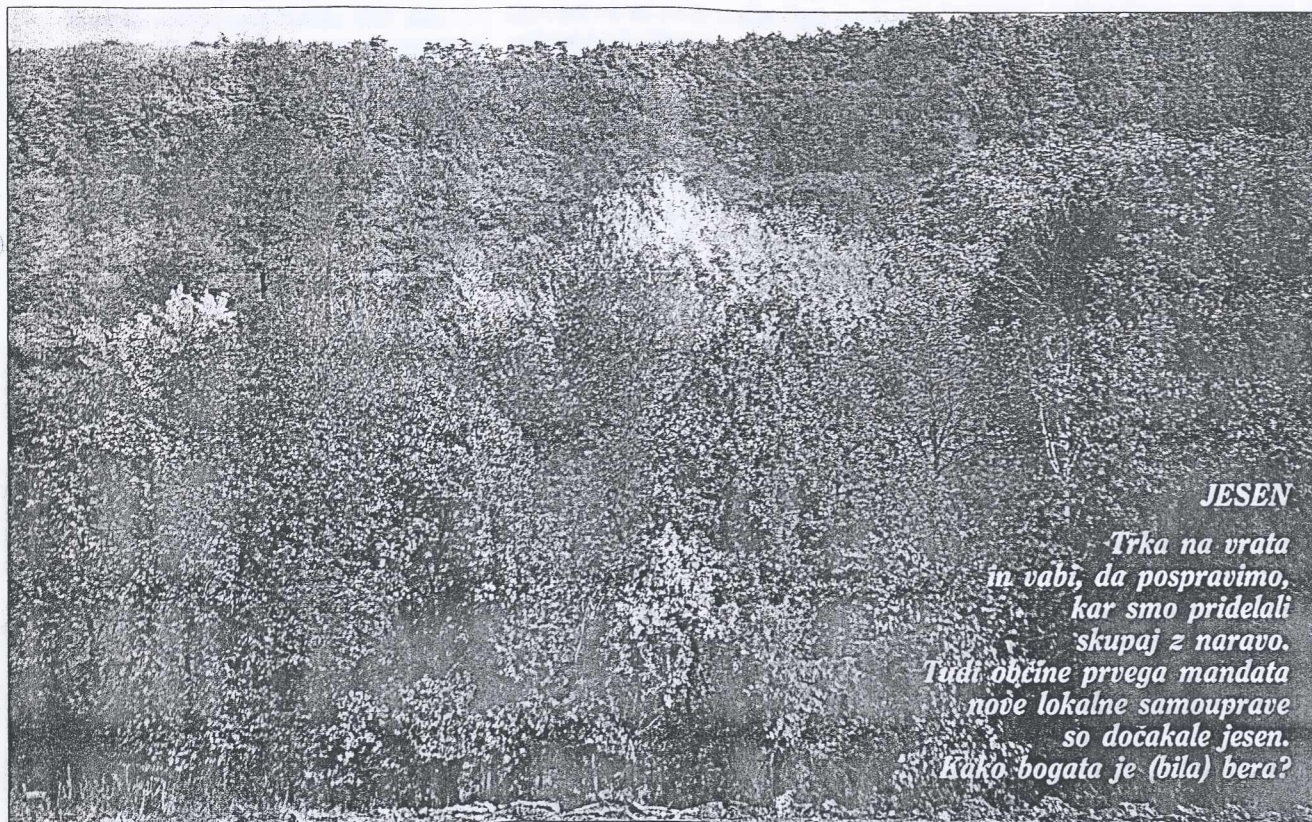

LIPNICA

Moravske Toplice Občasni informativni list občine

JESEN

*Trka na vrata
in vabi, da pospravimo,
kar smo pridelali
skupaj z naravo.
Tudi občine prvega mandata
noče lokalne samouprave
so dočakale jesen.
Kako bogata je (bila) bera?*

Foto: JOŽE POJBIČ

U V O D N I K

Občina Moravske Toplice praznuje drugi praznik.

V tej številki Lipnice mu posvečamo precej prostora: tako dogajanju ob prazniku, letošnjim nagrajencem pa tudi nekaterim dejstvom. V tej praznični številki sem nameraval obširneje predstaviti dejavnost krajevnih skupnosti v zadnjih letih: junjsko vabilo predsednikom svetov ni imelo dobrega odmeva. Tako tokrat predstavljamo dejavnost dveh KS, v naslednji številki pa bomo zabeležili, kaj so delali v KS Ratkovci, Tešanovci ...

Naslednja številka bo že predvolilna, saj pričakujemo, da bo predsednik Državnega zbora kmalu objavil roke in predpisal postopke za lokalne volitve. V Lipnici bomo skušali predstaviti oboje, pa tudi kandidate in kandidatne liste. Razburljiva jesen se nam obeta.

Ludvik SOČIČ, urednik

ČESTITAMO
NAGRAJENCEM!

ČESTITAMO
OBČANOM
OB PRAZNIKU!

ČASTNI OBČAN NAŠE OBČINE

Dr. Jožef Smej, pomožni škof in generalni vikar mariborske škofije

2. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

RAZMIŠLJANJE OB DRUGEM OBČINSKEM PRAZNIKU

Smo v zadnjem letu prvega štiriletnega obdobja nove občine, ko bo potrebno oblikovati končno poročilo o tem, kaj smo in česar nismo uspeli narediti. Vendar pa je na tak zapis potrebno počakati še nekaj mesecev, saj je veliko stvari v tem trenutku še v fazi izvajanja in bi bilo končno poročilo okrnjeno ali pomanjkljivo. Vsekakor pa je ob vsakem praznovanju lepo, če imamo povedati kaj vzpodbudnega.

TURIZEM

V občini smo lahko zadovoljni z novimi pridobitvami na različnih področjih, vendar bi v prvi vrsti poudaril področje turizma. Pomembna je predvsem označitev celotne občine s turističnimi kašipoti (delo pravkar poteka), saj bodo tako gostje-turisti bliže slehernemu občanu, ki se na kakršen koli način ukvarja s turizmom ali bo to počel v prihodnje. Na ta način se izpolnjuje naš osnovni cilj, da čimveč ljudi začuti nekaj turističnega utripa v občini tudi neposredno.

Z ureditvijo središča Moravskih Toplic (parka pred cerkvijo) in rednim vzdrževanjem okolice objektov smo že drugič po vrsti dobili nagrado Turistične zveze Slovenije za kraj Moravske Toplice v kategoriji »izraziti turistični krajii« v Sloveniji. V letu 1997 so Moravske Toplice dobile bronasto, v letošnjem letu pa srebrno plaketo za urejenost kraja. Ali bo sledila tudi zlata, je odvisno od vseh, ki sodelujemo pri oblikovanju in urejenosti kraja; poleg Občine in Zdravilišča so to turistično društvo, komunalno podjetje ter seveda krajani.

V okvir turističnih pridobitev sodi vsekakor tudi otvoritev nove Učne poti Selo-Berkovci. Postavitev brunarice ob rotundi bo na nek način pomenila novi začetek lokalne turistične destinacije. Že ob štartu poti pa lahko z veseljem ugotavljamo, da bo po prvih napovedih dobro obiskana. Tako kažejo prijave posameznih šol. To pa pomeni, da je možno ob dobri organizaciji s tem povezati še marsikaj.

POMEMBNE PRIDOBITVE

Ob občinskem prazniku so bile uradno predane v uporabo pomembne pridobitve. V prvi vrsti je to dom v Filovcih z vrtcem, kulturno dvorano in sodobnimi prostori za vaše potrebe. Izgradnja tega vrtca pomeni v bistvu dokončanje strategije na področju predšolske vzgoje, ki je zahtevala veliko investicijskih sredstev, saj so bili poleg tega objekta v preteklih treh letih urejeni vrtci v Moravskih Toplicah, Fokovcih, Bogojini ter delno v Martjancih in Prosenjakovcih. Področje vzgoje in izobraževanja pomeni začetek oblikovanja osebnosti slehernega otroka, zato je izjemnega pomena, da omogočimo otrokom v občini visok standard bivanja v teh objektih, kar je prvi pogoj za uspešno izvajanje vzgojnih vsebin. Prav tako se mi zdi zelo pomembno, da ob občinskem prazniku uradno predamo svojemu namenu tudi prvi kompleksno izgrajen športni park v občini, športni park

Filovci, za izgradnjo katerega imajo veliko zaslug predvsem člani in vodstvo Športnega društva Filovci ter drugi krajani. Objekt je velikega pomena tudi zaradi možnosti prirejanja različnih prireditev širšega pomena.

Turizem in ekologija sta neposredno povezana, varovanje okolja je izrednega pomena. V tem smislu je velika pridobitev za občino in predvsem za kraj Ivanci nova kanalizacija in čistilna naprava, ki smo jo predali svojemu namenu ob letošnjem občinskem prazniku. Pri izgradnji je sodelovalo tudi naše komunalno podjetje Čista narava. Vsi smo bili na preizkušnji, ki smo jo dobro prestali, tako da lahko v prihodnje smelo načrtujemo nove nujne investicije na tem področju.

Že uvodoma sem zapisal, da ob tej priložnosti ni mogoče pregledati vseh pridobitev v posameznih vaseh naše občine. O tem bo tekla beseda v eni od naslednjih številčk Lipnice.

Letošnji začetek delovanja inkubatorske pisarne v okviru Sinergije d.o.o. pomeni veliko pridobitev za podjetnike in vse tiste, ki to želijo postati in je predvsem dolgoročna naložba v razvoj obrti in podjetništva. Seveda brez prizadevanj posameznikov, predvsem g. Srake, ki je vodja te družbe, nam verjetno ne bi uspelo, vendar pa smo lahko zdaj, ko je razvojni center ustanovljen, izjemno zadovoljni.

Nenazadnje lahko ob tej priložnosti z veseljem ugotavljamo, da smo sicer z velikimi naporji zbrali dovolj volje in sredstev v občini, da smo ohranili stalež goveje živine, predvsem krav, s tem pa tudi veliko kmetij. Ob sedaj že velikem pomanjkanju goveje živine v Sloveniji lahko to ocenjujemo kot dobro strateško potezo, pri čemer ima vsekakor veliko zaslug tudi odbor občinskega sveta za kmetijstvo.

Drage občanke in cenjeni občani, moja želja ob letošnjem občinskem prazniku je, da bi v občini v prihodnjem obdobju uresničili zastavljene razvojne cilje, ki bodo veliko pomenili predvsem za mlado generacijo ljudi, ki čaka na zaposlitev, saj bodo dajali možnost zaposlitve tistim, ki so na kakršen koli način ostali brez dela in svojega dohodka. Morda na drugačen način, vendar ne manj pomembno, pa je vsekakor uresničiti v zadnjem letu tega tisočletja izgradnjo asfaltne ceste do sleherne domačije.

Seveda pa upam, da bo uresničeno v naših vaseh v najkrajšem roku vse tisto, za kar krajani menite, da je najbolj potrebno.

Feri CIPOT, župan

NAGRADE IN PRIZNANJA OBČINE V LETU 1998

Odlok Občinskega sveta določa, da se lahko podelijo naslednja priznanja in nagrade Občine Moravske Toplice: naziv Častni občan, Velika zahvalna listina, Nagrada in Priznanje. Razpis za

letošnje nagrade je bil na osnovi sklepa Občinskega sveta objavljen v junijski številki Lipnice. Prejeli smo dvanajst predlogov, in sicer: po enega za naziv Častni občan in Velika zahvalna

listina, štiri za Nagrado občine in šest predlogov za Priznanja. Na predlog komisije je Občinski svet sklenil, da se podelijo vsa razpisana priznanja zaslužnim občanom in skupinam.

NAGRAJENCI OBČINE ZA LETO 1998

ČASTNI OBČAN

Dr. JOŽEF SMEJ

za dolgoletno pastoralno, pesniško, prevodno, publicistično in raziskovalno delo

Pomožni škof, dr. Jožef Smej, se je rodil v Bogojini in je pastoralnemu delu v naših krajih posvetil dobesedno del svojega življenja. Vse njegovo delo prežema svojevrstno humanistično občutje, izraženo kot neizmerna skrb za človeka v vseh njegovih radostih in stiskah.

Leta 1983 je bil imenovan za škofa v mariborski škofiji. S svojimi filozofskimi razpravami in zgodovini teoloških razprav je pomembno obogatil teološko misel na Slovenskem. Izjemno pomembno je njegovo pesniško, prevodno, publicistično in raziskovalno delo. Prav njegovemu raziskovalnemu duhu se moramo zahvaliti za številna odkritja in spoznanja ter razlage, ne le o rodni Bogojini, marveč o zgodovini širšega območja Prekmurja in njenih pomembnih možeh, posebej o Miklošu Kuzmiču, Francu Ivanociju, Ivanu Baši, gradnji Plečnikove cerkve v Bogojini, cerkveni in posvetni zgodovini Murske Sobote in drugem.

Dolgoletno bogato in plodno delovanje v Cerkvi in na posvetnem področju ga uvršča med najimenojnejše osebnosti slovenskega duhovnega prostora.

VELIKA ZAHVALNA LISTINA

**ORGANIZACIJSKI ODBOR
KOŠIČEVIH DNEVOV KULTURE
V BOGOJINI**

za pripravo in izvedbo Košičevih dnevov kulture

Organizacijski odbor Košičevih dnevov kulture je uspešno izvedel že deset prireditvev, ki nosijo ime po znanemu bogojanskemu rojaku Jožefu Košiču.

Vsakoletni Košičevi dnevi kulture se tematsko usmerjeni. Posvečeni so znanim bogojanskim rojakom ali obletnicam pomembnih dogodkov. Hitro so prerasli okvir krajevne skupnosti in so sedaj že prepoznavni v širšem kulturnem prostoru.

Vsako leto se vrstijo različne prireditve: nastopi glasbeno-pevskih skupin, dramskih skupin, predavanja in okroglice mize, likovne kolonije ... Pomembna stalnica Košičevih dnevov kulture je izdaja brošure, v kateri je zbrano veliko zanimivih gradiv z različnih področij.

Največja zahvala gre predvsem tistim članom, ki so bili pobudniki tega dogajanja in vztrajajo še vedno, kljub težavam, ki stalno spremljajo tako delo. Vodilo jim je Košičeva misel: »Čednim stoji svejt«.

NAGRADA

**KUD »ATTILA JÓZSEF«
MOTVARJEVCI/SZENTLÁSZLÓ**
za dolgoletno uspešno delo na področju kulture

Društvo, poimenovano po pomembnem madžarskem literatu, je bilo vpisano v register društev leta 1980, čeprav se je kulturno ljubiteljsko ustvarjanje v vasi uspešno razvijalo že vrsto let prej. Od ustanovitve dalje so delovale razne sekcije: folklorna skupina, pevski zbor, ženski kvartet, recitatorska sekcija, ritmična skupina, knjižnična dejavnost. Po krajšem mrtvilu od leta 1995 dalje zopet uspešno nastopata folklorna in ritmična skupina. Folklorna skupina je bila ves čas delovanja gonilna sila v društvu. Od prvih korakov v lastni koreografiji je pozneje s strokovno pomočjo poleg prekmurskih obmejnih plesov nastudirala razne spletke slovenskih in madžarskih narodnih plesov in ponesla sloves vasice po Sloveniji, nekdanji Jugoslaviji in seveda tudi po svetu.

Skozi vsa leta je društvo uspešno združevalo pripadnike madžarske narodnosti in slovenskega naroda. Organiziralo je prireditve doma in se udeleževalo proslav, festivalov in nastopov izven domačega kraja; redno sodeluje na srečanju folklornih skupin v Budimpešti.

PRIZNANJE

**GEZA
GRABAR**
Tešanovci

za izjemne športne uspehe in organizacijsko delo na področju športa

Geza Grabar je znan tekač na srednje in dolge proge, tekmuje tudi v krosu, malem maratonu in maratonu. V zadnjem času je zabeležil več imenitnih uvrstitev, od katerih naj omenimo: 2. mesto v ciklusu sedmih mednarodnih krosov, 2. mesto v teku na 10 milj v Gradcu, 2. mesto v malem maratonu na tekmovanju Treh src v Radencih. Prav v Radencih je dosegel svoje najboljše uvrstitve: dvakrat 3. mesto, kar sedem 2. mest in dve zmagi.

Geza Grabar pa ni le izvrsten tekmovalca, pač pa se je uveljavil tudi kot uspešen organizator. V občini že od začetka vodi komisijo za atletiko, ki je pripravila vrsto uspešnih občinskih prireditev, ekipe iz občine pa so se pod njegovim vodstvom uspešno udeležile več republiških tekmovanj.

PRIZNANJE

**JANEZ
ŠKALIČ**
Selo

za uspešno organizacijsko delo v KS in promocijo kraja ter občine

Janez Škalič je bil v preteklem obdobju aktiven na različnih področjih družbenega življenja. Posebej prizadevno se je lotil promocije rojstne vasi in občine v širšem slovenskem prostoru. Prav po njegovi zasluzi so bile geografske, zgodovinske, kulturne in gospodarske značilnosti Občine Moravske Toplice med prvimi v Sloveniji predstavljene na omrežju Internet. Aktivno vlogo je imel tudi pri promociji vasi in občine med srečanjem vasi z imenom Selo – Sela – Sele iz vse Slovenije.

Kot predsednik sveta KS Selo–Fokovci je aktivno deloval tudi na drugih področjih, predvsem pri organizaciji in izvedbi komunalnega urejanja vasi in krajevne skupnosti. Med njegove pomembnejše dosežke v zadnjem obdobju vsekakor spada projekt Učna pot »Selo«.

PRIZNANJE

**SLAVKO
ŠKERLAK**
Sebeborci

za uspešno organizacijsko delo v KS, na področju gasilstva in športa

Slavko Škerlak je predsednik sveta KS Sebeborci in PGD Sebeborci, aktiven je v Občinskem gasilskem poveljstvu Moravske Toplice – med drugim je bil vodja prvih dveh taborov mladih gasilcev v Bukovnici – v Občinski športni zvezi, kjer je predsednik komisije za izbiro športnika, je podpredsednik Hokejske zveze Slovenije na travi ...

Pri svojem delu v zadnjih letih je pokazal veliko požrtvovalnosti, delovne volje in iznajdljivosti. V Sebeborcih je bilo v tem času izgrajeno asfaltno igrišče z razsvetljavo pri gasilskem domu, prizidek h gasilskemu domu z garažo, s slačilnicami, streliščem in drugimi prostori, nabavljena avto-cisterna... Zlasti se je izkazal pri organizaciji del in pridobivanju sponzorskih sredstev.

S temi svojimi aktivnostmi je pripomogel k večjemu ugledu in prepoznavnosti vasi Sebeborci in občine v celoti.

BOGAT SPORED PRIREDITEV

Prireditve 2. praznika Občine Moravske Toplice so potekale v zadnjih dneh avgusta in prvem tednu septembra ter so se navezovala na nekatere materialne pridobitve in kulturno dogajanje. V dogajanje je bilo zajeto območje celotne občine. Medtem ko je bila slavnostna seja Občinskega sveta tokrat v Filovcih, pa je potekala osrednja proslava ob občinskem prazniku v Selu.

Nedelja, 30. avgusta

IVANCI: Kanalizacija je izgrajena

Prireditve so se začele zadnjo nedeljo v avgustu s slovesno predajo kanalizacije in čistilne naprave za naselje Ivanci. Prvi ločni sistem čiščenja odpadnih voda je torej pred začetkom obratovanja in naznanja začetek izgrajevanja tovrstnih čistilnih sistemov; študija je namreč pokazala, da je to optimalna rešitev tako za ravninski del občine kot tudi za strnjena naselja na Goričkem.

Kanalizacija in čistilna naprava v Ivancih je skupna investicija občine, ministrstva za okolje in prostor, krajevne skupnosti in vaščanov v predračunski vrednosti 75 milijonov tolarjev.

Petek, 4. september

FILOVCI: Prenovljen vaško-gasilski dom, vrtec

Slavnostna seja Občinskega sveta s podelitvijo priznanj in nagrade Občine Moravske Toplice za leto 1998 je bila v kulturni dvorani prenovljenega vaško-gasilskega doma v Filovcih. Zahtevne investicije sta se občina in krajevna skupnost lotila po daljšem pripravljalnem obdobju, v letošnjem letu pa v rekordno kratkem času dokončala popolno prenovu doma (projektant dipl. inž. arh. Aleksander Šmidlehner). Po postavitvi stropa je bilo mogoče v pritličju povsem na novo urediti prostore vrta z novo kuhinjo (ob njem je tudi otroško igrišče na prostem), prostor za turistično pisarno, sejno sobo za potrebe gasilskega društva ter kurilnico. V nadstropju je na novo urejena lepa in prostorna kulturna dvorana, večja sejna soba, pisarna krajevne skupnosti in kuhinja. V obeh etažah so tudi sanitarni prostori, v prizidku doma pa gasilske garaže. Uporabne klubske prostore bo možno urediti tudi v delu drugega nadstropja.

Novih prostorov se bodo predvsem razveselili malčki iz kraja in sosednjih vasi (tudi Strehovec), saj vzgojni proces v starih prostorih več ni bil mogoč.

Investicijo v višini cca 70 mio sta izpeljali občina (prostor vrta, ob obljubljeni pomoči ministrstva za šolstvo) in krajevna skupnost Filovci, skupaj z organizacijami, ki delujejo v kraju.

Prostor za otroško igrišče je dala v uporabo župnijska cerkev.

Odprt tudi športni center

Investicije v športnem centru so sicer bile zaključene že v lanskem letu, vendar so ga slovesno odprli ob krajevnem prazniku Filovec. Športni center ima dokončno urejeno igrišče za mali in veliki nogomet ter slačilnice, pokriti prostori pa omogočajo raznovrstne prireditve in gostinsko ponudbo. Kompleks športnega centra je večnamenski prostor, kjer so v letošnjem letu že potekale številne aktivnosti: tabor mladih gasilcev, kolonija študentov likovne akademije ter dve lončarski delavnici: 6. mala lončarska delavnica (za osnovnošolce) in mednarodna mladinska delavnica.

Nedelja, 6. september

SELO: Odprtje učne poti in osrednja proslava

Več o komunalni izgradnji na območju KS Selo-Fokovci pišemo na drugem mestu, prav tako objavljamo članek o Učni poti »Selo«, ki z uradno otvoritvijo v nedeljo, 6. septembra, začne delovati kot dnevna izpostava Centra za šolske in občinske dejavnosti pri Ministrstvu za šolstvo in šport. Učna pot predstavlja obiskovalcem zanimivo kulturno, naravno in tehnično bogastvo sveta na Goričkem, poteka pa od znamenite selanske rotunde do Česarjevega mlina v Berkovcih.

Osrednja proslava pri vaško-gasilskem domu v Selu je bila predvidena kot množična manifestativna prireditev z nagovorom predsednika sveta KS Selo-Fokovci in govorom župana občine. V kulturnem programu so nastopile tudi članice Kulturno-umetniškega društva iz Motvarjevec, dobitnik letošnje občinske nagrade za ustvarjalno delo na področju kulture.

28. avgust - 6. september

BOGOJINA Z OKOLICO: 10. Košičev teden

Prireditve občinskega praznika so se prepletale z raznolikim in vsebinsko bogatim programom Košičevega tedna kulture. Prizadevni člani pripravljalnega odbora so pripravili že 10. teden v znamenju kulturnih prireditev (koncert Sester Potočnik, likovna razstava, vsebinski pogovor ob izidu zbornika Plečnik v Prekmurju), materialnih dosežkov (mrliška vežica na Bukovnici, kanalizacija in čistilna naprava v Ivancih, obnovljen vaško-gasilski dom v Filovcih...), pregleda vinske letine 1997, pohoda po kulturni poti ter versko-duhovnega dogajanja (zahvalna maša).

10. Košičevi kulturni dnevi so bili tokrat posvečeni 790-letnici prve pisne omembe Bogojine (Bogina, 1208), spet pa je izšel vsebinsko bogat in kvaliteten zbornik.

Sobota, 5., in nedelja, 6. september

ŠPORTNO DOGAJANJE

MORAVSKE TOPLICE: 2. rekreacijski maraton

Občinska športna zveza je tudi tokrat organizirala kolesarski maraton za rekreativce na dveh različnih progah: daljša (blizu 50 km) je udeležence popeljala do najbolj severnih krajev občine. Krajša na cca 20 kilometrih je bila namenjena manj izkušenim in telesno slabše pripravljenim ljubiteljem kolesarjenja. Na štartu v Moravskih Toplicah se je pojavilo več kot 150 udeležencev. Tekmovalci so prešli spominsko plaketo in majico športne zveze.

SEBEBORCI: Avto-moto rally

Svet za preventivo v cestnem prometu je pripravil 2. tekmovanje motoristov in avtomobilistov pod naslovom »Vse za varnost prometa«. Udeleženci so prevozili in spoznali večji del občine. Na štartnem mestu pred vaško-gasilskim domom v Sebeborcih so se na 2. državnem prvenstvu v spretnostni vožnji pomerili paraplegiki iz cele Slovenije.

KAJ JE IN KAJ BO PRINESLO LETO 1998 NA PODROČJU LOKALNE SAMOUPRAVE?

Ob prehodu iz leta 1997 v leto 1998 sem bil mnenja, da bo leto 1998 prineslo marsikaj novega tudi na področju lokalne samouprave. Moja predvidevanja so slonela predvsem na spremembah zakonodaje, ki so bile takrat že uvrščene na dnevni red Državnega zbora in se nanašajo na občine.

FINANCIRANJE

To, kar je najpomembnejše za vsako podjetje ali gospodarski subjekt - področje financiranja, velja kot temeljno tudi za občine. Najpomembnejša novost je vsekakor Zakon o financiranju občin, ki bo začel urejati področje financiranja občin s 1. januarjem 1999. Pomembno je povzeti nekatera najpomembnejša izhodišča:

- Za izvajanje ustavnih in zakonskih nalog bodo namesto dosedanje zagotovljene porabe občine imele določeno (izračunano) primerno porabo (glavarino) po prebivalcu, ki jo bo vsako leto posebej določil Državni zbor. Za leto 1999 je ta znesek 55.000,00 SIT po prebivalcu. Tako izračunana primerna poraba na prebivalca se korigira z razmerjem površine, dolžine lokalnih cest, števila prebivalcev, mlajših od 15 in starejših od 65 let, glede na populacijo v posamezni občini in povprečje v državi.

- Glede na relativno veliko površino naše občine v primerjavi s povprečjem občin v Sloveniji in veliko skupno dolžino občinskih cest, se glavarina ali znesek primerne porabe na prebivalca - če poenostavim izračun - poveča za cca 22 % oziroma 12.100,00 SIT po prebivalcu. To pa pomeni, da bo nova višina sredstev v občini za izvajanje nalog, kot so: uprava, šolstvo, vrtci, sociala, kultura, šport, društvena dejavnost, kmetijstvo, podjetništvo, vzdrževanje cest, vzdrževanje komunalnih objektov, turizem, zaščita in reševanje, ekologija, stanovanjska problematika ... in investicije v letu 1999 cca 425 mio SIT, kar je v primerjavi z zagotovljeno porabo v letu 1998 (362 mio SIT) več za 63 mio SIT.

- Seveda pa ta predpostavka oziroma izračun drži le v primeru, da je občina z lastnimi prihodki, ki so 35 % dohodnine, davki na premoženje, takse, prihodki od spremembe namembnosti, uporabe stavbnih zemljišč, mestne rente... sposobna zagotoviti 50 % tako izračunane primerne porabe. V našem primeru je to 212,5 mio SIT.

- Ta izračun se za Občino Moravske Toplice izide optimalno, saj so ocenjeni lastni prihodki enaki 50 % na novo izračunane primerne porabe, kar pomeni, da lahko občina pridobi v skladu z določili novega zakona enak delež od države.

- Namen, ki ga je želel doseči zakonodajalec: vzpodbujanje razvoja občin, ki imajo dovolj lastne gospodarske moči in lahko zagotavljajo 50 % lastnih prihodkov za pokrivanje svojih obveznosti, se pri naši občini odraža v maksimalni pozitivni obliki, saj je občina na eni strani dovolj velika, da je primerna poraba temu ustrezno globalno velika in na drugi strani gospodarsko dovolj razvita, da lahko zadovolji oba kriterija.

- V zvezi s tem je potrebno zapisati, da bodo imele majhne občine zaradi svoje teritorialne majhnosti ali prešibke gospodarske moči (nemožnosti ustvarjanja dovolj lastnih prihodkov) z uveljavitvijo nove zakonodaje velike težave predvsem pri investicijah, saj jim za ta del porabe ne bo ostalo skoraj nikakršnih sredstev.

Zakon prinaša še vrsto drugih novosti, vendar navajam le najpomembnejše in poglobitve, saj dajejo odgovor na marsikatero vprašanje ...

USTANOVITEV NOVIH OBČIN

V tem trenutku sicer še ni dokončno jasno, kako bo z našo občino, saj so, kakor zasledimo v javnih občilih, prizadevanja nekaterih krajevnih skupnosti, med njimi tudi krajevne skupnosti Bogojina, za ustanovitev nove občine še vedno aktualna. Nova občina Bogojina naj bi zajemala vasi Bogojina, Ivanci in Bukovnica v sedanjih sestavi KS Bogojina in vas Filovci, ki je samostojna krajevna skupnost. V tem trenutku pa ni jasno, ali lahko še pričakujemo spremembo Zakona o ustanovitvi občin, s katero bi prišlo tudi do ustanovitve nove občine na našem teritoriju.

V zvezi s tem lahko zapišem le to, da so bila naselja, ki naj bi sestavljala novo občino Bogojina, v tem štiriletнем mandatu s stališča razvoja obravnavana popolnoma enakovrno s preostalimi kraji v občini. Prepričan sem, da to ne more biti argument za prizadevanja za lastno občino. Ob tem pa ne želim, da bi kdorkoli dobil občutek, da nasprotujem ali oviram demokratične in ustavno zagotovljene pravice ljudi na tem območju, če se tako odločijo.

Z novim zakonom je sicer bilo v Sloveniji ustanovljenih v letošnjem letu veliko novih občin, tudi izrazito majhnih, ki bodo imele, kot sem že omenil, po novi zakonodaji na področju financiranja velike težave, ne glede na pričakovani sprejem Zakona o skladnejšem regionalnem razvoju, saj bodo tudi minimalni lastni delež pri večjih investicijah težko zagotovile.

ZAKON O POSPEŠEVANJU TURIZMA

Ta zakon prinaša na področju turizma veliko novosti in sprememb, tako za gospodarske subjekte kot tudi na področju turistične organiziranosti. Za občino Moravske Toplice, ki se je opredelila za turistično občino, je izjemnega pomena ustanovitev Lokalne turistične organizacije, ki pomeni predvsem veliko večje možnosti za hitrejši turistični razvoj celotnega območja, saj lahko pričakuje del sredstev za ta namen tudi z nacionalne ravni. Ustanovitev Lokalne turistične organizacije pa pomeni tudi neposredno možnost sodelovanja pri sooblikovanju turistične strategije na državni ravni, ki je lahko s stališča prednosti posameznih vej znotraj turističnega gospodarstva izjemnega pomena za razvoj našega območja.

Zakon prinaša veliko vsebinskih novosti, ki jih bo potrebno natančno pojasniti v enih od naslednjih številok. Predvsem pa prinaša veliko več preglednosti in urejenosti v odnosih med udeleženci na lokalni ravni.

Vse to je potrebno pri načrtovanju v prihodnje upoštevati. Poleg navedenih zakonov pa sta v pripravi še vsaj dva pomembna dokumenta: sprememba Zakona o lokalni samoupravi kot krovnega zakona za občine, ki prinaša veliko novosti v razmerjih znotraj občinskih organov in delovanju občine, ter Zakon o skladnejšem regionalnem razvoju, ki mora zapolniti vrzel, katera je nastala s sprejemom Zakona o financiranju občin, saj bodo sicer občine na gospodarsko manj razvitih območjih v bistveno slabšem položaju od večjih urbanih občin ali mestnih občin. Kakšno končno besedilo teh dveh zakonov bodo poslanci v Državnem zboru sprejeli, je v tem trenutku lahko samo uganka.

Feri CIPOT, župan

KRAJEVNA SKUPNOST SELO-FOKOVCI

Krajevna skupnost zajema naselji Selo in Fokovci. Selo (površina 9,2 km²) ima 325 prebivalcev v 90 naseljenih hišah. V Fokovcih na površini nekaj več kot 6 km² živi 245 prebivalcev v 60 naseljenih hišah.

KRAJEVNE ZNAČILNOSTI

V Selu je znamenita romanska rotunda, pravi biser stare arhitekture na Slovenskem iz prve polovice 13. stoletja. Postavljena je bila po vzoru zgradb okrogle oblike, kakršne najdemo na Madžarskem in Slovaškem. Freske v dveh plasteh uprizarjajo biblične motive, posebej značilna je poslikava vrha kupole. Rotunda je bila večkrat prezidana, med zadnjo restavracijo so odstranili zvonik in vhod na vzhodni strani in jo vrnili v prvotno obliko. Nedaleč od rotunde je staro pokopališče, na katerem med drugimi počivajo tudi pripadniki rodbine Matzenauer, lastniki posestev in prosenjakovske graščine.

Od naravnih znamenitosti moramo posebej omeniti pestro rastlinsko okolje in stari kostanj na Makoterovem bregu. Tod so tudi obsežni nasadi sadovnjakov, predvsem jablan, višenj in breskev. Del nasadov je kapljično namakan. V vasi stojita evangeličanska cerkev in vaško-gasilski dom, od društev pa so aktivna: Prostovoljno gasilsko društvo, Kulturno-turistično društvo »Betlehem« in Nogometni klub »Rotunda«.

V kraju so gostilna, vinotoč in krojaška delavnica.

Pismeni viri naselje **Fokovci** (*Falseulak*) prvič omenjajo istega leta kot Selo (1340).

Na Žide, ki so do druge svetovne vojne živeli v Fokovcih, spominja Davidova zvezda na vrhu zvonika na pokopališču. Šola je od leta 1869, prvo šolsko poslopje so zgradili leta 1873. Šola s 121 učenci deluje še danes, v kraju so še vrtec, enota Pošte Slovenije, trgovina, obrtna delavnice (avtomehanika, mizarstvo, cvetličarna), gostilna, sadjarski in drvesničarski obrat ter Panonkino skladišče. Od društev je aktivno gasilsko društvo.

Foto: Jozeta POJBIČ

Notranjost znamenite selanske rotunde

PODJETNOST KRAJEVNIH VODSTEV

Predsednik sveta KS Janez Škalič opozarja, da sedanji svet KS in vaška odbora – vodita jih Štefan Grabar v Selu in Franc Votek v Fokovcih - delujejo le dobri dve leti, zato »je zelo nevhvaležna naloga narediti presek realizacije samo za to obdobje, kajti marsikatera naloga in tudi investicija se je začela že v obdobju prejšnjega vodstva in smo jo v našem mandatu le zaključili. Prav tako pa se bodo nekatere začete naloge iz obdobja našega vodstva KS in VO prenesle in dokončale šele v naslednjem obdobju.« Pri tem našteva, kaj vse je bilo urejeno:

V Selu so tekle pomembne akcije: asfaltiranje (4,7 km vaških poti, parkirišče pri rotundi, plato pred slatnicami), urejanje vaško-gasilskega doma (električni priključek, notranja ureditev in zamenjava svetil, dozidava sanitarij, ureditev platoja in okolice), dokončanje mrliške vežice, ureditev okolice evangeličanske cerkve, prav tako so uredili in razširili lokalne ceste in poti do posameznih domačij, sanirali gozdne ceste, del telefonskega omrežja položili v zemljo ter postavili pozdravne table.

V Fokovcih so adaptirali ostrejšje in razširili vrtec, prekrili gasilski dom, razširili in s fino prevleko preplastili površino igrišča pri osnovni šoli, dokončali mrliško vežico, uredili razsvetljava na pokopališču, napeljali vodovod in elektriko do zvonika, sanirali temelje in notranjost zvonika, več odsekov cest so spravili v vozno stanje, posamezne ceste in poti pa razširili in izkopali obcestne jarke.

V obeh krajih imajo sprejet krajevni samoprispevek (Fokovci 1,5 % od plač in 5 % od KD, Selo 3 % od plač in 10 % od KD), poleg tega pa v Selu za modernizacijo posameznih cestnih odsekov dodatno zbirajo sredstva občanov.

»Vrednost opravljenih del je težko oceniti,« pravi Janez Škalič, »saj je ob skoraj vseh investicijah in vloženi finančnih sredstvih bilo vložena še ogromno prostovoljnega neplačanega dela vaščanov, članov sveta KS in VO. Posebej je potrebno poudariti, da je bilo mogoče večino investicij izpeljati le, ker je KS razpolagala s svojimi lastnimi sredstvi oziroma sredstvi vaščanov, ki so se kot krajevni samoprispevek zbirala na računu KS. Vsekakor pa je bilo posebej v zadnjem obdobju mogoče marsikatero investicijo izpeljati tudi zaradi sofinanciranja investicij iz občinskega proračuna.«

IN KAKO NAPREJ?

Seznam nalog je zelo dolg: V Selu želijo dokončati modernizacijo cest (asfaltni trak do sleherne naseljene hiše), posodobiti ostale ceste in poti, da bodo prevozne s kmetijsko mehanizacijo, urediti oskrbo z vodo v nekaterih delih vasi, nabaviti kombinirano gasilsko vozilo, urediti pot do rotunde, sanirati zvonik ob rotundi, urediti pot od Sela do Berkovec za turiste, urediti pločnike ob glavni cesti, urediti javno razsvetljava v nekaterih delih naselja ter sistem

kabelske TV v vasi, urediti športno-rekreacijski center ob nogometnem igrišču, postaviti orgle v evangeličanski cerkvi, urediti parkirišče ob pokopališču ter urediti avtobusna postajališča, ki jih je v vasi kar pet.

V Fokovcih je potrebno dokončati adaptacijo zvonika na pokopališču, asfaltirati ceste do naseljenih domačij, urediti pločnike ob glavni cesti in tri avtobusna postajališča, razširiti igralnico vrtca, opremiti igrišče ob vrtcu, urediti parkirne prostore ob vrtcu in trgovini ter za zaposlene pri osnovni šoli, za varno vstopanje in izstopanje otrok pa še avtobusno postajališče z obračališčem pri šoli, kabelska TV...

»Predvsem pa bo potrebno v prihodnje posvetiti več pozornosti družabnemu življenju in organizaciji kulturnih in zabavnih prireditev... Truditi se moramo tudi za to, da se ohrani poseljenost naših krajev, kajti v obeh vaseh je čedalje več starih in opuščenih hiš. Mladi so se doslej nemalokrat odločali za življenje ali celo za gradnjo zunaj domačega kraja, njihove domačije pa so ob tem propadale. Posebno pozornost bo v bodoče potrebno posvetiti delu z mladimi ...«, poudarja prizadevni predsednik sveta KS in opozarja še na dve pomembni stvari: »Posebej se bo potrebno angažirati pri vključevanju lastnikov počitniških hišic in vinskih klet v naših krajih v organizirane dejavnosti v kraju. Naš cilj pa mora biti tudi to, da se vsi tisti, ki kot turisti, izletniki ali kako drugače potujejo skozi naša naselja, pri nas tudi ustavijo in da imajo tako kraj kot v njem živeči ljudje od tega tudi koristi. Potrebno bo v marsikaterem primeru spremeniti miselnost ljudi in jih prepričati, da lahko le s sodelovanjem privedemo do zelenih uspehov«.

Kostanj na Makoterovem bregu

Foto: GREG GRABAR

KRAJEVNA SKUPNOST KRNCI

Nekatere stvari človeku prirastejo k srcu. Prijeten občutek me je navdajal ob vsakem obisku vasice na robu Goriškega, Krnec, znamenite po tem, da je to najmanjša krajevna skupnost – tvegam to napoved – v celotni Sloveniji. 52 prebivalcev živi v 14 gospodinjstvih, 13 vaščanov je zaposlenih (9 doma, 4 v tujini), ostali se preživljajo od trdega dela na kmetijah. In delo tod je res zahtevno in tolar trdo prislužen. »Dnevno odpeljejo 300 litrov mleka,« pravi Franc Hübl, predsednik sveta krajevne skupnosti. Vendar ljudje vztrajajo. Vztrajajo in se veselijo svojih majhnih uspehov in pridobitev, ki so v njihovih očeh velike, saj so zanje življenjskega pomena.

Predsednik sveta miniaturne krajevne skupnosti je moč bistrh očij in zavestnega pogleda. Iz srečevanj na svetu stare krajevne skupnosti Martjanci mi je ostal v bleščečem spominu: stvaren, realen človek, ki ve kaj hoče. Hoče dobro svojim sovaščanom, svojim ljudem, a se zaveda majhnosti in lastne finančne nemoči. Družba jim je večkrat priskočila na pomoč, tudi takrat, ko »je vas leta 1994 prvič dobila asfaltno povezavo od Sebeborec do vaško-gasilskega doma v dolžini 3200 metrov. V letu 1997 je bila asfaltirana še vaška cesta na Pečkov breg v dolžini 300 metrov,« pravi Feri Hübl.

Le to si želi, da bi poti dobro gramozirali, saj komaj upa pomisliti na asfaltiranje. »Na pokopališču bi bilo potrebno zgraditi mrliško vežico in po vasi postaviti nekaj luči javne razsvetljave. Zaradi večje varnosti v vasi.«

V vasi je nekaj vikendašev, ki poživijo življenje popoldne oziroma ob vikendih. Sredi vasi stoji vaško-gasil-

Cesto na Pečkov breg so odprli decembra lani

ski dom, ki je bil zgrajen leta 1978. Gasilsko društvo je bilo ustanovljeno leta 1924 in šteje 17 članov. Ti so gonilna sila v vasi. Razpolagajo z orodnim vozilom in motorno brizgalno.

Prav želim si, da bi bile njihove ambicije večje, njihova pričakovanja močnejša, njihove zahteve glasnejše. A kaj, ko dobro vedo za pravila iger in ta pravijo, da moraš za vsako akcijo prispevati del sredstev sam. To, kar zmorejo zbrati, ni veliko. A že velikokrat so pokazali, da si s svojo potrpežljivostjo na eni in prizadevnostjo na drugi strani pravzaprav zaslužijo veliko veliko več.

Prosenjakovci SPET SO ŽELI PO STAREM

Krajani Prosenjakovec so na anino, zadnjo nedeljo v juliju, pripravili prireditve, s katero so skušali obuditi spomin na opravila v času žetve in mlati-dve. Dobro obiskana prireditve je že prerasla krajevne razsežnosti in dobiva vse večji pomen.

Najprej so si seveda pripravili žetvena orodja, torej so sklepali kose in srpe. Ob ubranem petju slovenskih in madžarskih ljudskih pesmi je sledila povorka žanjcev in žanjic skozi kraj do njive. Nekaj parov koscev je na hitro opravilo s skoraj polhektarskim poljem rži.

Foto: Geza GRABAR

Žanjci so si prislužili izdatno južino

Ko sta gospodarja Viljem in Margita Malačič svoje »lücke« na polju povabila k zaslužni malici, so se v košnji bolj ali manj uspešno poskusili tudi mlajši. Izkušeni so jim svetovali, da to ni košnja trave, da je potrebno pri vsakem zamahu s koso na koncu posebej »zategniti«, da se bilke ne razletijo ...

Zamiseln članov Kulturno-turističnega društva, ki ga uspešno vodi Ladislav Sabotin, je bila skrbno načrtovana in ubrana. Prav tako mlačev z mlatilnico, ki so jo pripeljali iz Lončarovec.

V debeli senci pri lovskem domu pa ni izostala niti mlati-dve s cepmi. Potem so prečesali slamo in pripravili ritojnje za prekrivanje strehe. Tudi na »bintanje« (čiščenje) zrnja niso pozabili ...

Tudi tokrat je bilo ob prikazu žetvenih običajev makovih in orehovitih pogač ter mašinskih keksov na pretek. Prosenjakovčani to pač znajo!

Prosenjakovci KIP OB 150-LETNICI REVOLUCIJE

Ob madžarskem narodnem prazniku v spomin na kralja Štefana so pred koncem avgusta v parku pred združenim domom slovesno odkrili leseno plastiko, ki jo je narodnostno mešanemu območju v Sloveniji podarila madžarska država, slovesno pa jo je odkril župan sosednje občine Magyarszombatfa g. László Laczo. Govorniki so poudarili pomembno vlogo kralja Štefana za formiranje in zgodovino madžarske države. Skulptura z bogato ornamentiko pa opozarja na revolucijo pred 150 leti, prav tako izjemno pomemben mejnik v zgodovini madžarske države.

Tešanovci MEDDRUŠTVENO GASILSKO TEKMOVANJE

Gasilci iz Tešanovec so tudi letos pripravili meddruštveno gasilsko tekmovanje za moške in ženske desetine. Tekmovanje, ki poteka od 100. obletnice društva, je bilo letos že tretjič zapored in je kljub slabemu vremenu lepo uspelo.

V suhem trodelnem napadu in štafetnem prenosu ročnika se je pomerilo dvajset desetini, od tega tri ženske. Kljub temu, da so najavili prihod, se tekmovanja niso udeležili dvakratni zmagovalci – člani Steklarne Rogaska. Najbolj oddaljena ekipa je prišla iz Miklavža pri Ormožu, iz naše občine je tekmovalo pet desetini.

Pri moških so bili v obeh elementih prepričljivo najboljši gasilci iz Črešnjevca v občini Gornja Radgona, ki so za vajo suhega trodelnega napada porabili vsega 42 sekund brez kazenske točke. Devet članov ekipe pa je v štafetnem teku preteklo progo 450 metrov v času 64,27 sekunde.

Foto: Geza GRABAR

Drugo mesto je osvojila ekipa Križevca v Prekmurju, tretje pa Ropca. Uvrstitve naših društev: 6. Sebeborci, 8. Fokovci, 14. Zgornji Moravci, 15. Tešanovci.

Pri ženskah so največ izurjenosti in spretnosti pokazale gasilke iz Spodnje Ščavnice, na drugo mesto se je uvrstila desetina iz Filovec, na tretje pa so bile tekmovalke s Hodoša.

Tekmovanje so Tešanovčari tudi letos namenili spominu rojaka, industrialca Josipa Benka.

Norsinci 3. VAŠKE IGRE OBČINE MORAVSKE TOPLICE

Tokrat so jih pripravili v Norsincih. Na prizorišču pri gasilskem domu in na bližnjem nogometnem igrišču se je ponovno potrdilo spoznanje, da ljudje v poletnih in vročih dneh potrebujemo tovrstne sprostivne in zabave, saj se je ob 11 ekipah zbralo tudi precej gledalcev, ki so eni za zabavo, drugi pa čisto zares, navijali za svoje ekipe. Kljub temu, da se je tekmovalni duh v osmih različnih spretnostnih in zabavnih igrah ter igri presenečenja včasih zaostрил do skrajnosti, je na koncu vendarle obveljalo spoznanje, da so takšna srečanja namenjena predvsem družabnosti in navezovanju ter utrjevanju prijateljskih vezi.

Ekipe so bile zelo izenačene. V skupnem seštevku osmih iger (vlečenje vrvi, vodenje žoge, prevoz vode, sestavljanje kmečkega voza, žaganje drv, luščenje koruze, skok z mesta in tek v vrečah) ter igre presenečenja so največ točk zbrali domačini (88) in s tem za osem točk prehiteli dosedanje dvakratne zmagovalce, ekipo Andrejec. Tretji so bili tekmovalci iz Fokovec (75 točk). Sledijo: Tešanovci in Selo po 74, Ivanci 72, Ivanovci 64, Sebeborci 63, Mlajtinci-Lukačevci 58, Bogojina 57 in Ratkovci 54 točk. Naslednje vaške igre bodo v Fokovcih.

Bogojina ZLOŽENKA O KRAJU

Občina in TIC Moravske Toplice sta izdala bogato barvno zloženko o kraju Bogojina, ki je bila razglašena za najlepše urejeni kraj v občini v minulem letu.

Izčrpno besedilo o kraju, ki ga v prvi vrsti odlikuje cerkev Gospodovega vnebohoda mojstra Jožeta Plečnika, je napisal prof. Jože Vugrinec, fotografije pa sta prispevala Jože Pojbič in Bine Kovačič.

Poleg naravnih, kulturno-zgodovinskih in etnoloških značilnosti kraja je predstavljeno tudi bogato družabno življenje v drugem največjem kraju moravskotopliške občine, navedene so tudi splošne značilnosti kraja, znameniti Bogojinčani, društva, prireditve, obrtne ter gostinsko-trgovske dejavnosti in bližnje izletniške točke z izletniškimi kraji.

Geza GRABAR

Zbornik KOŠIČEV TEDEN X

Ob 10. Košičevem tednu v KS Bogojina in Filovci je izšel tudi zajeten bilten na 88 straneh. Urednik prof. Jože Vugrinec ga je zdaj že poimenoval kar zbornik.

Uvodni besedi dr. Franca Horvata in pregledu prireditve letošnjega tedna sledi predstavitev kraja z naslovom Bogojina 1208-1998. Tej obletnici, 790-letnici prve pisne omembe Bogojine (Bogina, 1208) je namreč posvečen letošnji kulturni teden. Sledi prevod besedila o Plečnikovi cerkvi v Bogojini italijanskega avtorja Alberta Ferlenga, v nadaljevanju pa urednik dokaj natančno predstavi novo pridobitev Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti – cehovska pravila za Bogojino iz leta 1779 s podpisom cesarice Marije Terezije. Ponatisnjen je sonet dr. Jožefa Smeja z akrostihom Pisatelj J Košič ter ponatis, prevod in komentar pisma (dr. Jožef Smej), ki ga je Jožef Košič leta 1829 pisal sombotelskemu škofu. Zbornik objavlja tudi odlomke iz Košičevih Starin. Kulturološki del zbornika zaključujeta dva prispevka: razprava prof. Franca Obala o Haukovi poslikavi ivanske kapele ter bibliografija člankov o Bogojini, ki jo je sestavil Franc Kuzmič.

Domačijske teme uvaja pesem Jožeta Puhana Obmurski motivi, ki ji sledi ponatis članka dr. Franca Ošlaja, zgodovinarja v Budimpešti, filovskega rojaka, o prekmurskih goricah in pridelovanju vina pri nas iz leta 1922, vinu in kulturi pitja posveča pozornost tudi Jože Toplak, zbornik pa objavlja tudi rezultate letošnjega ocenjevanja vin v Bogojini.

Na koncu zasledimo še čestitke škofu dr. Jožefu Smeju ob 15-letnici škofovskega posvečenja, rojaku Ivanu Camplinu za naziv konzistorijalnega svetnika ter mag. Stanku Zveru ob 25-letnici mašniškega posvečenja in pregled, katerim osebnostim in dogodkom so bile posvečeni dosedanja dnevi kulture v Bogojini. Kot smo uvodoma zapisali, se jih je zvrstilo deset.

700 izvodov tega obsežnega in kvalitetnega zbornika bi pravzaprav moralo biti premalo za vse, ki bi jih publikacija morala zanimati.

Ludvik SOČIČ

Selo UČNA POT

Lani sem se slučajno srečal s profesorji in dijaki gimnazije Ledina iz Ljubljane, ki so si prišli ogledat rotundo v Selu. Ker ni bilo nikogar, ki bi jim rotundo odprl, so zdolgočasno posedali pod kostanjem ob njej. Zapletli smo se v pogovor in razložil sem jim, kaj vse še lahko vidijo v naši okolici. Bili so navdušeni in me hkrati opozorili, da oni, naključni obiskovalci, o naših znamenitostih na žalost ne vedo, saj niso nikjer opisane. Prav tako so se strinjali, da bi jim po več urah vožnje za sprostitev koristil sprehod namesto posedanja. Vse to mi je dalo misliti, da se je potrebno lotiti dela. Nastal je osnutek gradiva, pot so si ogledali predstavniki Centra za šolske in obšolske dejavnosti (ČSOD) in učna pot »SELO« je bila uvrščena med izpostave dnevnega centra.

Število uradno prijavljenih učencev, ki bodo pot organizirano obiskali v šolskem letu 1998/99 prek razpisa ČSOD, se približuje številki 1500.

Učna pot

Zasnovana je kot kompleksna učna pot, ki vsebuje elemente naravne in kulturne dediščine, umetnostnozgodovinski, tehnični spomenik in neokrnjeno naravo. Zasnovana je tako, da je primerna za vse starostne skupine obiskovalcev. Obiskati jo je možno v lastni režiji, za večje napovedane skupine pa lahko zagotovimo strokovno vodstvo. Velika prednost poti je poleg izredne širine snovi z različnih področij tudi njena izredna prilagodljivost različnim nivojem zahtevnosti obiskovalcev (razredna in predmetna stopnja osnovne šole, srednje šole ali pa zgolj rekreativci oziroma ljudje, ki želijo dan preživeti v naravi).

Pot omogoča spoznavanje naravnega okolja, poseljenosti, izrabljenosti zemljišč, kakor tudi spoznavanje favne in flore na tem območju. Dolžino 2,4 km poti je možno prehoditi v dobri uri (brez ustavljanja in razlage) ali pa se na njej zadržati tudi več ur. Na njej je možno videti marsikaj iz bogastva teh krajev, kar je urbanizacija nekaterim že zdavnaj vzela. Pri nas je ohranjena velika pestrost favne in flore. Pot omogoča vračanje na izhodiščno točko (parkirišče pri rotundi) tudi po bližnjici skozi gozd. 2 km te poti je možno prehoditi v malo več kot pol ure zmerne hoje.

Če skušamo strniti, je namen poti:

- Učence in dijake na neposreden način seznaniti z zgodovino, obrtjo, poseljenostjo, sadjarstvom, vinogradništvom, obdelovalnimi površinami in jim na praktičnih primerih pokazati dele vsebin, ki so jih ali jih bodo obdelali pri pouku.
- V čudovito ohranjeno okolje pritegniti učence in dijake in jim pokazati lepote, ki jih je mnogim krajem civilizacija že vzela.
- Vzpodbujati ponovno naselitev vasi in obnovo zapuščenih in propadajočih hiš.
- Ustvariti možnosti za zaposlitve in možnosti za prodajo domačih pridelkov in izdelkov.
- Z osveščanjem obiskovalcev in prebivalcev prispevati k temu, da ohranimo del našega naravnega in kulturnega bogastva tudi za poznejše rodove.

Ko boste prihajali k nam, si vzemite čas za spoznavanje in občudovanje naše lepe pokrajine. Ugotovili boste, da ste mnogokrat doslej šli mimo zanimivih stvari, ne da bi jih zaradi ihthe splah opazili.

Janez ŠKALIČ

TAKSA ZA OBREMENJEVANJE VODE

Porabnikom vode iz mestnega vodovoda Murska Sobota je bila pri računu zadnje akontacije za plačilo vodarine, ki jo pobira Komunala Murska Sobota, zaračunana tudi taksa za obremenjevanje vode.

Pojavilo se je več vprašanj v tej zvezi, ker porabniki vode niso seznanjeni z obveznostjo plačila te takse.

Za boljše razumevanje obveznosti vas v tem prispevku seznanjamo s predpisi in drugimi zahtevami v zvezi s plačevanjem takse za obremenjevanje vode.

Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 in 1/96) je uvedel takso za obremenjevanje vode. Taksa se plačuje na način, ki ga je predpisala Vlada Republike Slovenije v Uredbi o taksi za obremenjevanje vode (Uradni list RS, št. 41/95, 44/95 in 8/96).

Uredba je začela veljati za komunalne vode 1.1.1996, torej se izvaja že več kot dve leti in v tem času bi se že morala pobirati taksa.

Zavezanec za plačilo takse za odvajanje komunalne odpadne vode je izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode, in sicer za komunalno odpadno vodo tistih uporabnikov, ki so priključeni na kanalizacijsko omrežje ali imajo svoje greznice.

Navadno je sicer izvajalec javne službe vodooskrbe tisti, ki ima podatke o prodani vodi in lahko za račun zavezanca pobira takso skupaj z vodarino, če se tako dogovorita.

V konkretnem primeru naše občine Moravske Toplice je po občinskem Odloku o odvajanju in čiščenju komunalnih odpadnih in padavinskih voda upravljalec in izvajalec gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda javno komunalno podjetje Čista narava d.o.o.

Odlok o oskrbi s pitno vodo še ni sprejet. Sprejet pa je sklep občinskega sveta, na podlagi katerega bo po podpisu ustrezne pogodbe upravljalec in generalni oskrbovalec s pitno vodo prebivalcev Občine Moravske Toplice Komunala d.o.o. Murska Sobota.

Posamezni vodovodni sistemi po naseljih še niso preneseni v upravljanje pooblaščenemu upravljalcu, pregled nad porabo vode ni možen, zato je pri teh porabnikih tehnično težje izvedljivo pobiranje takse za obremenjevanje vode v skladu z republiško uredbo.

Za naselja v občini Moravske Toplice, kjer je dobavitelj vode iz soboškega mestnega vodovoda Komunala

Murska Sobota, sta Čista Narava Tešanovci in Komunala Murska Sobota sklenili pogodbo, na podlagi katere bo dobavitelj vode zaračunaval in pobiral takso za obremenjevanje vode v skladu s predpisi.

Glede na dejansko stanje sistemov vodooskrbe in odvajanja odpadnih voda, kjer se večina naselij oskrbuje z vodo iz vaških vodovodov, odpadne vode pa spušča v greznice, je nujno pristopiti k organiziranemu pristopu oskrbe s pitno vodo in upravljanju vodovodnih sistemov. Upravljalec bo moral pri vseh porabnikih vode skrbeti za nemoteno oskrbo in pobirati vse predpisane dajatve.

Obveznosti plačila takse za obremenjevanje vode pa se ni možno več izogniti, saj gre za republiške predpise, ki jih je potrebno spoštovati. Ministrstvo za okolje in prostor nas je doslej že večkrat opozorilo na neplačevanje takse. Takso pa je možno uporabiti za financiranje izvajanja sanacijskih in drugih del za zmanjšanje obremenjevanja voda, ki so predvidene v občini, seveda ob pogoju, če si občina pridobi odločbo ministrstva o oprostitvi plačila takse v republiški proračun.

To je pomembno tudi zaradi tega, da občina lahko kandidira na razpise za pridobitev nepovratnih sredstev, kjer je pogoj, da je zagotovljeno pobiranje takse.

Pri letošnjem republiškem razpisu za pridobitev nepovratnih sredstev za infrastrukturne objekte nismo izpolnjevali tega pogoja, ker se taksa ni pobirala, zato nam niso bila odobrena sredstva v višini najmanj 25 mio SIT.

Pobiranje ali nepobiranje takse, ki jo predpisuje Uredba, torej ni stvar odločitve posameznih organov lokalne skupnosti, ampak obveznost, kateri se ni možno izogniti.

Občinska uprava

AKTIVNOSTI SVETA

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki ga prizadevno vodi Franc Čarni, si je zastavil obsežen program dela. Komisija za tehnične zahteve v prometu sodeluje pri urejanju cestnega režima in prometne signalizacije v občini, za izboljšanje prometne varnosti pa se povezuje s krajevnimi dejavniki in izvaja številne akcije, kot so: »Brezhibno vozilo je varno vozilo«, »Vse za varnost prometa« in druge.

Kot svet ugotavlja v poročilu za prvo polletje letošnjega leta, je dela še na pretek, saj prometno-varnostne razmere niso zadovoljive. Del cestnega omrežja poteka po hribovitem terenu, vozišča so ozka, ovinki nepregledni, nesreč je še zmeraj preveč, med povzročitelji pa so često tudi vozniki koles, koles z motorjem, vozniki traktorjev in delovnih strojev, pa tudi šolska mladina, kljub dejstvu, da je prometna vzgoja na šolah dobro organizirana. V pol leta se je tako zgodilo na območju občine 96 nesreč z 1 smrtno žrtvijo, s 3 hudo poškodovanimi in 18 lažje poškodovanimi udeleženci. Izrečenih je bilo 330 ukrepov zoper kršitelje predpisov, kar 98 voznikov je vozilo pod vplivom alkohola, 68 jih ni prilagodilo hitrosti vožnje razmeram na cesti ...

Komisija za delo s šolsko mladino je zelo aktivna v teh dneh (akcija »Prvi šolski dan«), v oktobru pripravljajo teden varnosti prometa pod naslovom »Otroci v prometu«. Tudi letos pa so uspešno izvedli tekmovanje »Kaj veš o prometu« za učence osnovnih šol v občini in občine Puconci.

»KAJ VEŠ O PROMETU« 1998

Rezultati

1. Blaž Černela	OŠ Bogojina
2. Tomaž Erzen	OŠ Puconci
3. Tomaž Sukič	OŠ Bogojina
4. Aleš Varga	OŠ Bogojina
5. Peter Fras	OŠ Bogojina
6. Jože Kuhar	OŠ Puconci
7. Dominik D. Talijan	OŠ Fokovci

Nogomet

POKALNI TEKMOVANJI

Gostitelj tekmovanja za pokal Občine Moravske Toplice v **velikem nogometu** je bil tokrat nogometni klub Prosenjakovci. Na igrišču v Motvarjevcih so po turnirskem sistemu (vsak je igral z vsakim) nastopile štiri ekipe, po pričakovanju je bila tudi letos daleč najboljša ekipa Čarde iz Martjanec, novi član tretje državne lige, ki je občinski pokal osvojila že tretje leto zapored. Ker so ostale ekipe zbrale enako število točk, je o nadaljnji razvrstitvi odločala razlika v golih. Tako je drugo mesto pripadlo nogometašem Bogojine, tretje NK Prosenjakovci ter četrto NK Rotunda iz Sela.

Na podobnem tekmovanju v **malem nogometu** se je v Mlajtincih zbralo deset ekip. Tokrat so najboljšo igro prikazali člani KMN Vučja Gomila in zaslužno osvojili prehodni pokal. Drugo mesto je osvojila ekipa veteranov KMN Sebeborci, v borbi za tretje mesto pa je KMN Ivanci po streljanju kazenskih strelav premagal KMN Noršinci in si z osvojitvijo tretjega mesta pridobil pravico do organizacije pokalnega tekmovanja naslednje leto.

25 LET NK PROSENJAKOVCI

Klub je bil ustanovljen sredi avgusta 1973 in je v prvi tekmovalni sezoni nastopal v lendavski občinski ligi. Naslednje leto se je vključil v tekmovanje v občinski ligi Murska Sobota in nastopal v prvi ligi do leta 1979, ko je izpadel in nadaljeval tekmovanje v drugi ligi. Član prve medobčinske lige Murska Sobota je postal v letošnji tekmovalni sezoni.

Nogometaši Prosenjakovec so odigrali več kot 760 različnih srečanj, od tega 460 prvenstvenih tekem. Spomladi je Ernest Malačič dosegel tisoči prvenstveni zadetek za NK Prosenjakovci. Pomembna je mednarodna dejavnost kluba: v zadnjih letih so gostili sedem moštev iz sosednje Madžarske, letos so odigrali tudi srečanje z ekipo iz Varaždina.

NK Prosenjakovci – član prve medobčinske lige M. Sobota

Olimpijski tek

in kolesarski maraton Ajda

SKORAJ 850 KOLESARJEV IN TEKAČEV

V poletnih mesecih je bila v Moravskih Toplicah vrsta športno-rekreativnih prireditev. Tradicionalni olimpijski tek in kolesarski maraton Ajda sta privabila rekordno število tekmovalcev in obiskovalcev.

Kolesarski maraton Ajda (tudi letos ga je odlično pripravil KK Tropovci) je bil razdeljen na tekmovalni in rekreativni del. Na štirih različnih progah (108, 80, 40 in 20 kilometrov) je sodelovalo kar 484 kolesarjev iz vse Slovenije.

Absolutna zmagovalca tekmovalnega dela maratona na 108 kilometrov sta postala Boštjan Slak iz Škofje Loke in Jelka Rakuša iz Ljubljane. Tretje mesto je zasedel Bernard Omar iz KK Tropovci.

Najmlajši kolesar je bil 6-letni Aleš Vigali iz Kroga, najstarejši pa Rudi Perkič iz Veščice.

Olimpijskega teka na 3 in 10 kilometrov – progi sta bili različno zahtevni – se je udeležilo 367 ljubiteljev teka.

Trikilometrsko progo po ulicah Moravskih Toplic so najhitreje zmogli Dejan Obal iz Rankovec, Mitja Lainščak iz Murske Sobote in Gregor Marušič iz Negove.

Na daljši progi je bil najhitrejši Geza Grabar iz Tešanovec, med ženskami pa Mojca Meglič z Radenskega Vrha.

Najmlajši udeleženec je bil 3-letni Marko Goršek iz Maribora, najstarejša udeleženka pa Tina Mučič iz Maribora (61 let).

25 LET NOGOMETA V SELU

Srebrni jubilej – 25 let organiziranega nogometa so počastili tudi v Selu. Zametki kluba pravzaprav segajo na začetek 70. let, ko je učitelj telesne vzgoje na fokovski osemletki Štefan Cigūt zbral okoli sebe številne ljubitelje nogometa. Prva srečanja so odigrali na Kobilju, saj niso imeli lastnega igrišča.

Prvo uradno srečanje je Enajst plavih, kakor se je klub imenoval na začetku, odigral z drugo ekipo Nafta, saj so bili tudi Selančani na začetku vključeni v lendavsko občinsko ligo. Po dveh letih so začeli nastopati v soboški občinski ligi, kjer so v sezoni 1982/83 osvojili prvo mesto. Med pomembne mejnike razvoja kluba sodita tudi tekmovalni sezoni 1986/87 in 1987/88, ko so postali prvaki občinske mladinske lige ter bili finalisti pomurskega mladinskega pokala.

Zdaj nastopajo v medobčinski ligi Murska Sobota.

Na svečanosti so najzaslužnejšim članom podelili priznanja, posebno priznanje pa je prejel Milan Horvat, najboljši strelec ekipe, ki je mrežo nasprotnikov zatresel več kot 200-krat.

»Moja dežela lepa, urejena in čista«

NAJLEPŠI SO IZBRANI

Občinska ocenjevalna komisija je med poletjem obiskala šole, kraje in prijavljene domačije v občini ter jih ocenila v skladu s kriteriji, ki veljajo za vseslovensko akcijo »Moja dežela lepa, urejena in čista«. Vsak od štirih ocenjevalcev je s točkami 0 do 10 ocenil posamezne elemente urejenosti.

MED ŠOLAMI: BOGOJINA

Pri šolah (v občini so tri: Bogojina, Fokovci in Prosenjakovci) so ocenjevali:

- splošno urejenost stavbe (fasada, ocvetličanje, notranja urejenost, garderobe, telovadnica, učilnice)
- športna igrišča
- parkovne površine (zelenice, grmičevje, urejenost stez, parkiririšče)

Največ točk je dosegla **OŠ Bogojina**, predvsem zaradi dobre urejenosti stavbe in parkovnih površin.

DRUGI KRAJI

Med 28 naselji komisija ni ocenjevala Moravskih Toplic (ker po republiški kategorizaciji spadajo med »izrazito turistične kraje«) in Sela (»izletniški kraj«).

Komisija je kot ocenjevalne elemente upoštevala urejenost:

- glavnih urbanih elementov
- objektov različnih dejavnosti
- prometnih površin in objektov
- naravnih elementov
- gojenih zelenih površin in ocvetličanje
- objektov kulturne dediščine in kulturnih dejavnosti
- objektov turistične infrastrukture
- objektov komunalne infrastrukture
- celoten vtis o kraju

Največ točk so zbrali **Martjanci**, sledijo **Mlajtinci** in **Sebeborci**.

Martjanci po mnenju komisije dajejo izredno lep in popoln celotni vtis, negovane in urejene so tako posamezne domačije kot tudi javni objekti in infrastruktura.

NAJLEPŠI GRÜNT

Med več kot 20 prijavljenimi domačijami so največ točk zbrale domačije:

- **Edvard Stojko**, Sebeborci 94
- **Marija Ivanič**, Filovci 43a
- **Majda Kočar**, Bogojina 136
- **Tatjana Bagari**, Filovci

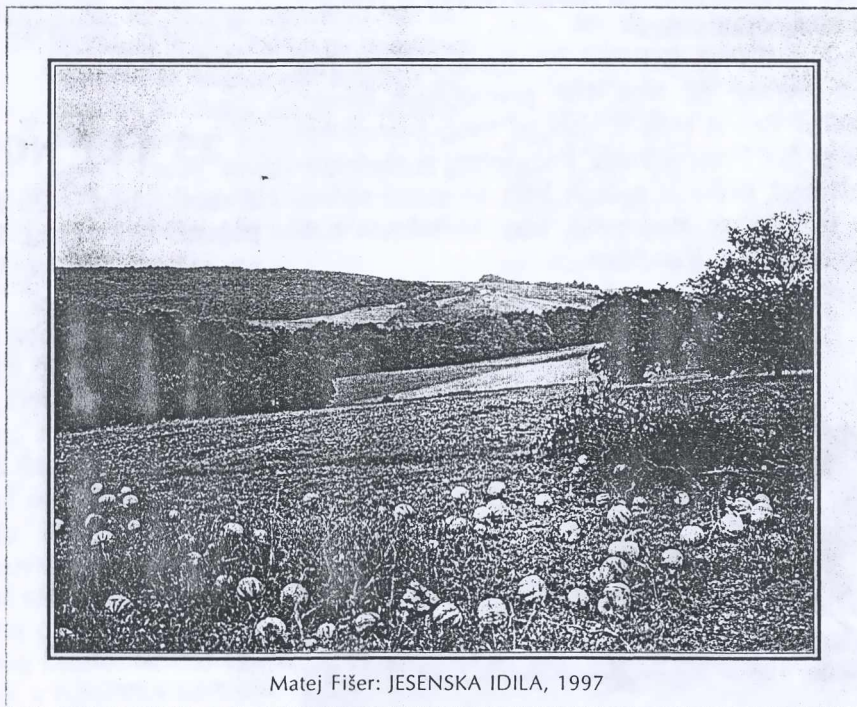
Posebno priznanje za ohranjanje kulturne dediščine prejme **Adolf Pen**, Filovski gaj.

OBČINSKA NAGRADA ZA KUD IZ MOTVARJEVEC

Folklorna skupina Kulturno-umetniškega društva »Attila József« iz Motvarjevca / Szentlászló z izvajanjem slovenskih in madžarskih narodnih plesov bogati sporede kulturnih prireditev doma in v tujini. Letos so za svoje skoraj 30-letno delo prejeli Nagrado Občine Moravske Toplice. Nagrada seveda pomeni tudi posebno priznanje starosti skupine in folklorne dejavnosti v Motvarjevcih g. Gezi Dori starejšemu.

F O T O G A L E R I J A

Matej Fišer: JESENSKA IDILA, 1997

Informativni list Lipnica izdaja občina Moravske Toplice, zanjo odgovarja Franc Cipot, župan • uredil: Ludvik Sočič, sport pripravil: Geza Grabar • prelom in fotoliti: Atelje Antolin • tisk: Solidarnost, september 1998 • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu občine, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, tel.: (069) 48-765, 48-810, 48-820, 38-500; faks: 38-502. Osnovne podatke o občini najdete na Internetu na naslovu: <http://www2.arnes.si/~msomt1/>